

MURASZOMBAT ÉS VIDÉKE

Gazdasági és társadalmi hetilap.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési ár:
Egy évre 2 ft. Félévre 1 ft 50 kr. — A gazd. főkegyelet tagjainak: egész évre 2 ft., félévre 1 ft.
Egyes szám ára 10 kr.
Előfizetési pénzek és reklamációk a kiadóhivatalhoz intézendők.

Szerkesztő és kiadja:
A muraszombati gazd. főkegyelet.
A szerkesztésért felelős:
TAKÁCS R. ISTVÁN, e. titkár.

Kéziratok, levelek s egyéb szerkesztésügyi közlemények a szerkesztőséghez küldendők.
Hirdetési díj: 1 hasábos petitsor egyszeri hirdetésnél 10 kr. többszöri hirdetésnél soronként 6 kr. Bélyegdíj 30 kr. Nyitlter petitsora 25 kr.

Muraszombat szüksége.*

„Aki nem halad, az elmarad“ régi közmondás; ennek igazságát megerezték igen sokszor egyesek, tapasztalták felelte gyakorta községek, városok

A ki eldobja magától a kegyeret, éhes marad, és nagy kérdés, vajon megtalálja-e azt újra?

Pezzeg az életerő, munkál a szellem mindente, ha körültekintünk a hazában.

Ezerszeres öröm tölti el lelkemet, ha látom, hogy a magyarság főképp a határszéleken talpra áll, tettere készen felfogja hivatásának magasztosságát s amit

„... Annyi balszerencse közt s
Oly sok vizsály után“

előideink meg nem tehettek, az új nemzedék iparkodik elővégezni, betetőzni.

Szent-Gotthárd és vidékének derék értelmisége megmozdult, amint a lapokban olvassuk.

November hó 4-én tartják a nagy értekezletet, melyen határozatba fog menni, hogy Szent-Gotthárdon középiskola állítsassék fel.

Az eszme nemcsak életrevaló, nemcsak biztató, de a mélyen érzett szükség kifejezője is.

Menni több várat építünk itt a határszélen a magyarságnak, annál előbb teremtjük meg a magyar nemzeti államot, annál előbb váltsuk meg a legnagyobb magyar jóslata: „Magyarország nem volt, hanem lesz“!

A magyar már aziai bölcsőjéből hozta Európába magát a szabadságot, ahol jőformán csak a szolgáltság járma divott.

*Lapunk hasábjain mindenkor szívesen hozzuk az ezen ügyben írt cikkeket addig is, míg csaklunk el nem érünk: hogy Muraszombatkán s így vidékének is középiskola legyen! Szerk.

ÖNTÁRGYAN

Az irás.

Oh te méltóságos öreg biblia! mennyire félre ismernek téged és mennyire nem ismerik a büv-erőt, amely benned lakik! — — —

Ketten voltak együtt a szobában. A kis szőke kacagó leány, meg én, a Darwinista.

A kis szőke leány vig volt, meg csapongó, mint a lepke, én komor, nehézkes, mint egy felszerelt vasas ménel.

A kis szőke leány, a kit mindenki szeretett, de aki — ugy látszott — nem fog tudni szeretni senkit, nagyon bántott ezen a komorságon. Az ő lelke nem ismeri azt az édesen nyomasztó, azt a melancholiába sodró érzést, a minék a neve szerelem, az eredménye féltés, a jellege lelki gond. Csapongott a lelke teher nélkül, mint egy rózsaszínű léggömb, mely nem visz magával légi utjára terheket.

Óriási úrt éreztem közöttünk. Én, a darwinista, aki nem hiszek semmiben, és az a kiscike kis leány, aki nem gondolkozik semmiről! Én, aki felitve vagyok egy fojtó érzéssel, úgy hogy porusimadt az érzem azt kiszikrázni, — és az a könnyű szív, melynek nincs tartalma, vagy titkolni tudja minden tartalmát. — Én, a merev vasas német, a ki nem tudom szóba formálni azt, a mi rokonszenv volt, érzéssé nőtt és lényegemmé vált — s ő, aki nem érez magában semmi hasonló küzdelmet. Ő nem panaszkodhatik, hogy nem ké-

A magyar mutatta meg a külföld népeinek, hogy „de me sine me“ (rólam nélkülem) nem az emberi méltóságnak megfelelő intézkedés és élet; a hofogláló magyar mutatta meg, hogyan kell testvérikké, nem pedig rabszolgákká tenni a legyőzötteket.

Multunk ide hozott, jelenünk ide csatolt, jövőnk ide köt munket, mert hiszen bölcsünk ez s majdan sirunk is, mely ápol s eltakar.

Itt vagyunk a határszélén, körülvéve idegen nyelvek áramlatától.

Már maga a nyelvek különbsége kell, hogy oda vezerelje gondolatunkat, miszerint meg kell teremtenünk a jövőt, a mikor „egy pásztor és egy akol“ leszén.

De hogy e nemes csel elérhető legyen, Muraszombatkán és vidéke értelmiségének is nagyon hasznos, czelszerű és korszerű lesz megmozdulni s a nemzeti közdelem sorompóiba belépni.

„Néma gyermeknek az anyja sem érti meg szavát“, — és aztán azt mondja az iras: „kérjétek és adatik, zörgessetek és megnyitattik nektek.“

Amint értesülünk, már 15—20 évvel ezelőtt szóba került, hogy Muraszombatkán akár polgári, akár más középiskolát kapjon. Akkoriban az volt az akadály, hogy az elemi iskolában nagy hiány volt.

Ma már e bajon segítve van jó elemi iskoláink által, lesz elegendő látogatója a középiskolának is.

Ime Csáktornya már Dél-Zala magyarságának egyik végvára tanítóképző intézetével. Szent-Gotthárd bizonyára vetekedve törözjeja után, hogy ott is őrszemet állítsion a magyar haza határán.

Hátra van Muraszombat. Tudva azt, hogy sok gyermekeket úgy régebben, mint utóbb a

stájerországi Ragedébe küldöttek, másokat a horvátországi Varasdra avagy Zárábra vittek és visznek a járásból magasabb kiképzetés végett, kitűnik a mai állapot tartatlansága, türehetlensége.

Végtelen áldása volna a világtól elszigetelt, meglehetősen szegény vidékünknek, ha valami magasabb kiképzésre alkalmas iskolát kap.

Nem a karban, nem a fegyverben van feltétlenül az erő és hatalom, hanem inkább a fejben.

A tudomány az igazi vagyon; ez nem éghet el, tolvajok sem rabolhatják el.

A tudomány áraszt fényt, ad világosságot, teremt munkacérot; ez hat, ez alkot, ez hoz a konyhába is áldást, mert „Munka után édes a nyugalom.“

Fe! tehát szívvel-lelékkel a munkára!

Muraszombat és környékének értelmisége talpra föl!

Kimagasló főuraink bizonyára mellettünk lesznek a nagy munkában, a muraszombati középiskola megteremtésében.

Most már Petőfi szól:

„Dicsőség arra a ki dolgozik... Valaszatok most: szegény vagy dicsőség.“

TÖRÖK ERNŐ.

Középiskolát Muraszombatkán s általa a muraszombati járásnak!

Ez volt forró óhaja már régen szegénynek, gazdagnak egyaránt; mert a szegény gyermekét kevés költséggel a középiskolákon végig járathatta, a gazdag pedig örült, hogy gyermeke szeme előtt járhatja az alsóbb osztályokat s így nemcsak nevelésébe, hanem pályaválasztásába is befolyhat.

A csillagot kérdem, virulsz-e még?
A napugárt kérdem, látott-e már?
Sohajomát viszi a gyenge szél,
Kérdéssel repül a kis madár.

Emlékemben él-e még a szép mult?
Gondoloz-e még boldog perceinkre?
S ha fáj szived, ad-e gyogyírt reá?
A gondolat elmúlt életünkre?

Álmaidban feltűnik-e olykor
Kit ellőzött tőled a sors keze?
S hallod-e az éj csend-óráiban
Midőn feléd zeng tájod éneke?

Vagy tán minden felede van s a sors
Épp jól tevő, hogy tőled száműzött...
Nem átkozlak... nevelve meghalok
S imádkok szenvedéseim között! —

GYÖRFFY BÉLA.

Hazajáró lelkek.

— Elbeszélés. Irta: VÁRADI ANTAL. —
(Folytatás) „K. Cs. L.“ után
Szikla György pedig egy-egy nagyot kacagott minden ilyen „áldás“ után, el nem mulasztva hozzátenni a szót:
— No, a te Istened áldásából ugyan egy fél font húst se vehetnek s ha nem volna Szikla Györgynek anyja, amennyije van, az istenáldás miatt ugyan felkaphatnék az állunk!
— Ne bántsa kegyelmed a jó Istent, — mondá rá Pali. — Szegény jó édesanyom mindig

pes kifejezni önmagát, mert hiszen neki ugy látszik nincsen semmi, mi ki kellene fejezzék!

Mit tegyek, hogy áthidaljam ezt az elválasztó úrt? Hol akadok jó barát, aki nem válik ellenséggemmé, hol szövetségese, aki nem lesz arulóm?!

Elvittem neki a bibliát. Az ősmult szép regéinél talán tűzre gyúl, felhevül, aztán magába mélyed az a kis szőke leány. S a titokzatos, szent könyvet forgatva — talán magam is megtalálom a kellő szót, melyet keresek, mint az arab tudós kereste a bölcsök követ.

S most hárman vagyunk együtt a szobában: a szőke kis leány, a méltóságos öreg biblia, meg én. Kettőnk között a könyv, egyszerre lapozzuk: készen az idyll. Én beszélttem a könyvet, az őserőt, a nagy főszellemet. S könnyű kis lánykám nézi és hallgatja, el-gondolkozva. Elméiáz az igen, tekintete a messzebebe vész, s mintha már kezdené érezni idegeivel azt, amit eddig sem feje, sem szíve hinni nem akart, hogy az életnek tartalma van, a tartalom az érzés, az érzés a mindent átélő, mindent-fentartó szeretet.

Oh te méltóságos öreg biblia! mennyire félre ismernek téged és mennyire nem ismerik a büv-erőt, a mely benned lakik!

Berlin. KAUNITZ LAJOS.

El-elhangzik...

El-elhangzik a csendes éj öten
Dalom, s hangja oly fájó, reszketeg...
Elszál: a dal... túl a kék bérceken
Elszál s hozzád egy bucsu-zót rebeg.

árakat is teljesgőzöztök tartották, s annál inkább érzik a jelenlegi árak súlyát. Különös a dologban, hogy a liszt ára, jóllehet a gaboná-árak esőkentek, még sem szállt alább, holott nagyobb városban az a gabonákkal emelkedtek és esőkentek. Mi muraszombatik azonban csak az ármelegedéseket tapasztaljuk, minthogy, úgy látszik, különösen az élelmi szerek elárúsítóinak az ármelegedésről vesztett tudomást, míg az árak alaszálása iránt teljesen érdektelenek. Ajánljuk ezen körülményt az illetékes hatóságok figyelmébe.

— **Mint már előbb írtuk**, a szomszéd Stajnerhóban főföldtulajkosok rablásokkal a mi ezigányainkat gyanúsítják; a stajner esendőség a határszéli községekben nagy razziaikkal tartva, úgy látszik a tolvaj és betörő urakat meg-lopni területére szorították, mert több kis-balogyi eseten kívül okt. 24-én virradóra Horváth István borsolyáni lakos kárára ismeretlen tettesek egy 30 frt értékű tündi hajótakart el. r. l.

— **A sűrűházi önkéntes tűzoltó-egylet által** Vaslődhegylőn a Vögler-féle vendéglőben f. é. szeptember 13-án rendezett táncmulatság jól sikerült. Részt vettek: Tak. Pollák Pogácsásné urhá. főtiszt. Szincz Lajosné, Orbai Mihályné, Csaplovics Ferenecné, Fránkó Jánosné, Szegedesi Istvánné, Bakó Jánosné és Toth Miklósné urasszonyok. — Szívóczy Paula, Szincz Emilia és Ida, Csaplovics Ida, Bakó Irén, Szalay Irén és Paulina, Fliszár Vilma és Koltay Hermin kisasszonyok. — Résztvettek még a rogelei polgártársink közül is számosan az ottani szomszédainkkal együtt, a kik baráti szeretet jelét ubjól is megjelenszékkel adták. Az egylet pénztárába befolyt: belépő díjakból 50 frt 40 kr., felhívásokban 33 frt 15 kr. — Összesen 83 frt 90 kr. A kiadások 36 frt 11 kr. — Maradvány 47 frt 79 kr. — A kiadások: 19 kr. Főelőfizettek: T. Pinter Géza 3 frt, palafai tizók 3 frt, Most Reszó 2 frt, Dr. Vajda József 1 frt 20 kr., Csaplovics Ferenec 1 frt 20 kr., Rabl Károly, Farkas Balint, Rozs János, Meixner Mátyás, Jud János, Skrabán Balint, Horváth Ferenec 1—1 frt, Geder Ágoston 80 frt, Derencsény József 70 frt, Most Ferenec, Sittár István, Sittár Miklós, Borkos János, Horváth Károly, Hodoscsé Mihály, Korchmáros Jenő, Horváth György, Boksa Lajos, Már I., Kaufmann J., Rácz Józsefné, Meinhöld Nándor, Borkos Mihály 19—10 kr. Midőn az egylet háttal köszöntet a nemes szívé felhívottok előtt nyilvánítanak, kérjük jövőre is a felhívottok utat, mint a mulatságon részt vett hölgyek szives támogatását.

— **Óriási tűzvész** pusztított máj. hó 21-én Körmenten. A tűz délután 3 óra tájban ütött ki a vasuti indóházzal átellenben fekvő frank-kávé-szárnyarban s a dűhögöz szelvény miatt oly romkavensz terjedt tova, hogy a vasuti igazgatóság táviratlag hívta meg a szombathelyi tűzoltóságot, mely is teljes felszereléssel sietett Körmentre. Mire odaértek, már romban hevert a frank-kávé-szárnyar s a tűz lángjai a gőzmalom nyaldosták. A vasuti magtár s még vagy 35 hét lez a lángok martaléka. A környékbeli tűzoltóság is derekasan működött a mentésben s csak nekik köszönhető, hogy Körment egészen le nem égett. A kár még ez ideig nem állapítható meg.

— **Az első hó.** Nagy örmírvalással fogadták a gyermekek mind-néfelé a tél beköszöntését jelentő hópelyleket, melyek pénteken a dél-éltői órákban idővöltek bennünket, zord szél kíséretében. Szegény apró nép, ha tudná, hogy ezekkel vége szakadt az ő jó világuknak, nem futhatnak, játszhatnak kedvükre a szabad levegőben! Ők most csak a szánkázás, hóember stb. telimulatságra gondolnak. Nagyon kedves szép mulatság biz az mind, ha az ember átfázott tagjait a meleg szobában újra felelevenítheti, de hány szegény gyerek van, aki az iskola szűk falait elhagyva, meleg szoba, meleg étel nélkül kénytelen cda újra visszatérni. Nagyon humanus dolgot melnekel embertársainkkal azon szerencsések, kiknek a sors többet juttatott a jóból, ha a szükségben szenvedő szegényeknek erőkkel mérten segítenek. Mindinkább érhető lesz már városunkban is egy „rongyos egylet” létesítésének szükségessége, mely hivatala volna a szegény chezők nyomorját enyhíteni. Nem kerülne az olyan nagy fáradságra, sem valami nagy áldozatra; kiki azzal járulna eme szép cél létesítéséhez, mennyit anyagi ereje enged s mily nagy jutalom lenne ama szegénynek szeméből a fájdalomkönyek elűzése után azon édes megnyugtatás érzése, mely szívünket betölti, hogy mi is hozzájárulunk embertársaink nyomorának enyhítéséhez. I. P.

— **Gyógykezelés nélküli elhalt gyermekek.** A lelterjesztel kimutatásokból a bolgijaminiszter tudomást vett arról, hogy Vasvármegye területén a f. év I. felében 780 hét éven alóli gyermek halt el orvosi kezelés nélkül, s utasította a törvényhatóságot, hogy a törvény legnagyobb szigorát alkalmazza a mulatságokkal szemben. Most az alispáni hivatal felhívta az összes szolgabírákat, hogy tegyenek jelentést arról, vajjon a mulatság szűkös hanyagságukért a törvény értelmében bünhődtek-e?

— **A m. kir. kerendekedelemügyi** miniszternek máj. hó 13-án kelt első határozata szerint a vicinális községek közé csoportosítandó községek az alispán által készíttendő tervezet alapján a törvényhatósági közgyűlés által állapítatnak meg.

— **Gyilkos szomszédok.** Mirk Istvánné és Pintarics Mátyásné motolyái lakosok október 26-án délután szomszédos erdőkbe alomnak való felelelet gereblyétek, mely alkalommal öszi-üzlet-éltették, mert Mirkné Pintarics-ék erdő-jőlő-éltőlhyire a fa levelet saját javára kigráblálták. Közben férjeik is oda érkezvén, Pintarics Mátyás Mirknének tetteit kérdőre vonta, mire ez őt a kezében volt gereblyéjébe főbe ütötte, majd a segít-őgőre siető ferje baltaival Pintaricsot addig ütötték, míg ennek kezeik közül elmenekülni nem sikerült. A megvert Pintarics az erdőből a községi bírósághoz ment, hol csak annyit tudott mondani, hogy Mirk István és neje vertek meg, mire eszméletét veszve szörzergőtt. Sebésztel lakására szállította a bíró, de még az nap éjjel meghalt. A tettesek letartóztaták.

— **Zsidóhegyen** Horváth János 2 db. szarvasmarháján száj és körömájás constaltatvan, a szükséges övintézkedések a járási hatóság által megtételek.

— **Az ország közoktatási tanács** egyik ülésén szóba került a déli irás elhagyása s az álló betűk meghonosítása. Régi és új javaslatok, hogy a tanulóknál az oly gyakran előforduló gerinczefordulásokat, a ferde testtartást és a bal váll lögéstátál emeltem eseten az okozza, hogy a iskolás gyermekek oldalt ülnek. Pedig mind ezek a bajok elkerülhetők, ha a tanuló két karral támaszkodva asztalára, álló betűket írva, figyelmesen és nem ferden elhelyezett papírra. Kiföldön már régóta foglalkoznak ezzel a kérdéssel, sőt Csehországban már kötelezőleg is van hozva az álló betűk használása.

— **A déli vasut** államvisitása a megvalósulás felé halad, az erre vonatkozó tárgyalások már közelebb megkezdettek. A déli vasut a Dunántúlt Becs-újvártól Fiuméig és Szekesfehérvártól Knaiszsig szeli át.

— **A sertes-orban**sz elterjedésénél azt tapasztalták, hogy olyan helyeken, ahol a sertes valót vagy vertfalból készült istállóban van elszárv, sokkal hamarabb terjed a betegség, mint ha azok deszka-szállásokban vagy nyit helyen vannak elhelyezve. Ha valahol sertes-orbanz jelelnek, ne mulassza el a birtokos, sertesinek ivóvizét gyakran változtatva, köz glander-sót, salétromot és szódát keverni.

— **Borjúk takarmányozása.** Az állattenyésztésből csak akkor van haszon, ha a növedék állatot jól tartjuk, mert szűk takarmányozás mellett, későbbi bőség-s táplálás dacára sem lesz az állat jó takarmányértékű. A borjúknál minden petyhédit szörzertet és u. u. szalmahusát előidőző takarmányt mellőzzünk! A tenyészésről nevelt borjú 4—6 hetes korában csak jó réti szénát és zuzott zabot kapjon; 3 hónapos korában kevés apróra vágott répa, törek és jó széna mellett 0.5—1.5 klg. zab is adható a borjúknak, kevés lenmag-pogácsával keverve. A takarmányosítást, valamint az iszapolt kréta adagolása mindenütt jónak bizonyult. A növedékalatokat szózni szintén nagyon czelszerű.

Vegyes rövid hírek.

— **A megyéből.** **Ő Felsége** a király Szabó László, a győri kir. ítélőtáblához tanácsgyőzőkkel berendelt győri kir. járásbírósig albirót a községi kir. járásbírósighoz járásbíróvá nevezte ki. — **A vasmegegyi** kisdődő egysélet nov. 8-án délután 4 órakor a vármegye székházának kistermében közgyűlést fog tartani, melynek tárgya a tisztárok és választmány újból való megalkatása lesz. — **Árvaházi ülés** volt máj. hó 21-én, melyben kimondották, hogy az árvaházi gondnok nem veheti feleségül a gondnoknőt. — **Az iparos-segéd**ek rajz-tanfolyama melyet a kormány fog díjazni, közelebb nyílik meg Szombathelyen. — **Vasvármegye** köztörvényhatósági bizottsága f. é. ősi gyűlést holnapután, kedden tartja meg. — **Rohonczon** „Hilária” nevű év. férfi-dalgyűlést alakult, mely alapzabályait jóváhagyás végett beterjesztette. — **Ebenspanger** János, a f.é-lő-lővi tanintézet tanára m. napokban ünneplte meg boldog házasságának 25-ik évfordulóját. — **Vaddisznók** mutatkoztak Alsó-Eőr és Vörösvár vidékén. — **A szombathelyi** laktanya-épületek cseréptetőzetét többször vakolattal fogják bekenni. — **Jánosvárián** Homokai László szántársulata szándékozik előadásokat tartani.

— **A hazából.** **Szívós** Lajos zala-lővi nagyvendéglős eljegyezte Zaruba Gabriella kisasszonyt. — **Sátoralja-Ujhely** közelebb annyira elszaporodtak a vaddisznók, hogy néha-néha a falu közvetlen közelében is mutatkoznak. — **A tatai** 2500 literes hordó öszzedült. — **Muraköz**ieknek újból engedélyeztetni fog a dőhánymérlesem. — **Az országgyűlés** mérsékelt ellenzékű párt a „nemzeti párt” elnevezést vette fel. — **A „Magyar** mezőgazdák szövetsége” megalakult. — **Ismét egy**gyel több azon községeknek a száma, melyeknek lakossága földművelő kolossza vált. Az Eperjeshez közel fekvő Sívár község lett a lángok martaléka. — **A cskörtanya-ukki** vasut részvényesét közül többen panaszkodnak a fővárosi lapokban a vasuti igazgatóság ellen. Állításuk szerint olyan magas a szállítási díj, hogy gazdák és kereskedők inkább szekéren szállítják áruikat a déli vasut legközelebbi állomásáig; továbbá a menendret sem felel meg a közönség óhajainak; ezen bajok annyira alászállították a vasuti forgalmat, hogy a vonatok csaknem üresen járnak. — **Radócsa** János, a zala-egerszegi kerület úrn. képviselője,

m. hó 18-án tartotta beszámolóját Zala-Egerszegben. — **Esztergomi** hercezeprímású Vasváry Kozlos pannonumli főpápot és kalocsa érsekké Császa püspököt nevezte ki.

— **A külföldről.** Az Egyesült Államokban életbe lépett törvény meglátja a dohányárusoknak érékeny bírásg mellett a 16 éven alóli gyermekek való dobányeladást. — **Brüsszel** októ. 26-án éjjel Quivy városában ismeretlen tettesek légbé röpítették a Notre-Dame templomot. A gonosz tettet dinamittal vették véghez és a templom teljesen szétromboltak. — **Anderhamban** (Svajcz) el Russi Columban nevű tanító, ki már 1820. óta, tehát 71 éve tanítóskodik. — **Csehországban** mindjebben terjedt éhínségről kétségbe ejtő hírek érkeznek. Orosz utajások most azt hozzák hírtül, hogy a Don felső folyam-vidékén ezrenként vesznek el az emberek az éhínség következtében. — **A czár** nem megy Berlinbe.

Irodalom.

Egy új magyar lexikon.

Az Athenaeum kézi lexikona. Az összes ismeretek enciklopédiája különös tekintettel Magyarországra. Szakferfiak közreműködésével szerkeszté Dr. Acadály Ignác, a nagy tud. akadémia lev. tagja. Első füzet. Budapest, 1891. Az Athenaeum r. társulat kiadása. Az új vállalat első füzeté külö megjelenése fényével s tartalma nagyságával egyaránt fölkelte a figyelmet. Nyomdai kiállításla választékos, nagy községgel és műgoddal készült gyönyörű műlappalval pedig a legszebb hasonló külföldi munkákkal kiállja az összehasonlítást. Az első füzetnek három ilyen műmeléklete van. Egy remek szines műlapon izléses csoportosításban látjuk a magyar állam nagy közep és kis czimerét, a nemzeti zászlót, a magyar honvédség és közös hadsereg ezredzászlóját, a Szent-István-rend nagyskeresztjét, a Ferenec József-rend közep keresztjét s a koronás arany érdemkeresztet. Egy kettős lapra terjedő műlapon É-zak-Amerika legújabb térképet veszünk s egy harmadik műmeléklet az ember-fajokat tünteti föl. Mindegyik kitűnő goddal készült, a mint az egész füzet kiállításla díszére válik hazai nyomdászattalunk. A nagy nyolczdrötű alak igen jól van megválasztva, a papir finom, a betűk nem oly kicsinyek, hogy a szemertontának az olvasást fáradsztóvá tenékek, mi a legtöbb ilyen nemet munkánk hátrányos sajtásága.

De az új vállalat irodalmi szempontból is a legelőnyösebb benyomást teszi. Az első füzet egy-naga csaknem kétezer czikket közöl, a munka egyetemes ismerettári jellegének megfelelően, a tudományok és ismeretek összes ágáiból. Már első pillanatra is észrevehető, hogy a szerkesztő nem akarja az eddigi magyar vagy idegen lexikonokat egyszerűen utánozni, hanem egyrészt egész másképp, sokkal gyakorlatibb, a m. gyar közönségnek jobban megfelelő módon csoportosítja anyagát, másrészt pedig mindazt a közzérdekű anyagot is felvette, mi az eddigi hasonló munkákból hiányzott. Azért a czimzavak összeállításla is lehetőleg magyaros, s nem csupa idegen szavakkól áll. Ezekből is fel van véve mindaz, mi vagy idegen tulajdonnév (a külföldi történet, irodalom, művészet, földrajz stb. köréből) vagy pedig mint műszó vagy más idegen szó nálunk is használatos s így felvilágosítást igényel. Kellő figyelemmel van a kézi lexikon minden téren a külföldre is s az első füzet e tekintetben sem eshetik kifogás alá. Csakahogy kellő mértékét tart az idegen anyag felhasználásában s a hol egyáltalán lehet, itt sem feledezik meg a magyar vonatkozásokat. Mindjárt az első lapon, Aachenről, utóbb Admontnál, Afrikánál s másutt is föllemlti a speciális magyar érdeklő vonatkozásokat. De őriási haladást jelez a kézi lexikon a Magyarországot illető összes tudományos és ismeretterjesztő anyag felhasználásában s e tekintetben az olvasó nemcsak a legújabb adatokat, tudományos haladásokat, irodalmi segyelőforrásokat és szakmunkákra való utalást találja benne, hanem talál igen sok olyat is, mi közérdekű volta dacára eddig minden lexikomból hiányzott. Magyar népies szavak, közmondások, katonai műszavak, a sport, a vadászat kifejezései mellett, az egész magyar polgárosodás visszafordódik a munkában. Hazai történelmünk minden nevesebb alakja és eseménye föl van benne jegyezve. Igen gazdag a külföldi mellett a magyar életrajzi rész s alig van közéletünknek bármi terület ismeretbe egyensége, kinek rövid életrajza — a mennyiben az alfabetikus sorrend engedte, — hiányzanék a füzetből. A képviselő- és főrendiház összes tagjai, a főbb bírói és közigazgatási tisztikar, a gazdasági élet kiválóbb egyéniségei, írónk és művészeink egész a legutóbbab nemzedéki, akár a fővárosban, akár a vidéken élnek, meg lesznek a biográfiai részben található, mint ezt már az első füzet ide vágó közleményei mutatják.

— **Mi** különösen a magyar irodalmat illeti, melynek ismerete legelső föltétele a nemzeti múltétségnek, arra rendkívüli gondot fordít a lexikon. Nemcsak az írók életrajzát adja, hanem ki-

terjeszkedik az egyes irodalmi irányok, iskolák, vállalatok, folyóiratok ismétlésére. Sőt még tovább megy, s a magyar irodalomnak összes nevezetesebb termékeit külön cikkeiben sorolja fel, úgy hogy bármely fontosabb magyar irodalmi mű (költetmény, regény, színmű stb.) szerzőjét, esetleg a mű keletkezésének évét s érdekesebb körülményeit azonnal megtalálhatja az olvasó. Ideért tart is nyújt: a közhasznúlatban gyakrabban előforduló idezeteket magyar kiadóktól s íróktól, továbbá a gyakorlatból közmondásokat és példabeszédeket megfelelő helyen szintén elősorolva, megemlítve az idezeti szerzőjét s a művet, melyből valók. Kiváló figyelemmel van nyitvünk kísérve. Felől mind régebb nyelvtűk, nem a népszerű egyes sajtósabb kifejezéseit és szóhasznait, melyeknek jelentése és használata felől gyors és pontos tájékoztat ad.

De még idegen irodalmak és írók ismertetésénél sem feledkezünk meg arról, hogy a magyar közönségnek készült. Ez okból a magyar vonatkozásokat, idegen művek magyar fordításait, a külföldi irodalmakra és írókra vonatkozó magyar munkákat mindenütt figyelembe vesszük. Huszon szellemen készített a jogi, államtudományi, pénzügyi és nemzetgazdasági cikkeket. Az általános tájékoztatás mellett mindig a magyar viszonyokra, törvényekre, intézményekre, irodalmi szakmunkákra veszik figyelembe s oda törekednek, hogy a magyar olvasó első sorban a hazai állapotokról nyerjen tájékoztatást. Megfelelő terjedelemben vannak tárgyalva Magyarország összes földrajzi viszonyai s már mindenütt a legutolsó népszámlálás adatai használtak fel. Meglehető gazdag és sokoldalú a természetudományok összes ágaiat illető anyag. Itt lehetőleg magyar tudósok rendszereit követjük; minden állat, növény, ásvány tárgyalásánál a hoi fajokat, helyeket, a hazai tenyésztés és termelés módját, valamint eredményeit a legújabb adatok alapján tárgyaljuk. Kellő figyelemmel van a tudományok történetére általában, de különösen hazánkban (ez kitűnik az állattan, ásványtan, alchemia, akadémia stb. cikkekből) s fölcélíti az összes fontosabb kutatókat s a hazai irodalmat (például állat, állattan, állatbonctan, állatgyógyászat, agyvelő stb. cikkeknél). Az orvostudományok összes ágai felölve s azon tárgyak, melyeknek már van közkeletű magyar nevök, e név alatt ismertetvük. Még a legújabb gyógyszerekről sem feledkezünk meg s e tekintetben a lexikon a szakember, valamint a nagy közönség igényeit egyaránt kellő figyelembe vesszük.

Kiváló becses és gazdag az új vállalatnak már első füzeté technikai műszavakban, melyeket igen tanulságosan s itt is főleg hazai viszonyaink szempontjából magyaráz. Ez nemcsak azért fontos, mert magyar műszaki lexikonunk még egyáltalán nincs, hanem azért is, mert a technikai tudományok napjainkban már mélyen bepenyülnek a mindennapi életbe s folyton nagyobb mértékben és szélesebb körökben járzanak szerepet. Az országgyűlés tárgyalásaiban, valamint a napi sajtóban minduntalan merülnek föl szavak és fogalmak, melyek értelmével a modern olvasónak meg kell ismerkednie. Másrészt a műszaki ügyek a közigazgatási tisztviselőkre, sőt minden egyes birkozatra egyre fontosabbak lesznek s már ez okból is szükség van oly munkára, mely gyorsan szakkavartott, de azért népszerű, könnyen érthető felvilágosítást ad minden ide való kérdésről. Másrészt az ipar és iparművészet egyre nagyobb arányokat ölt nálunk, s így olyan munka hasznos szolgálatot tesz, mely helyes fogalmat ad az ipar által feldolgozott anyagokról, és a feldolgozás módjáról. A lexikon e tekintetben valószínűleg hézagot pótol, mert az egész ide vádó anyagot fölcéllel, sőt e tekintetben kiterjed a katonai ügyekre, fegyvergyártásra, erődítményekre s eme emberi munka összes többi ágaira is. Már a három ívből álló első füzetből is tisztán kivehető, hogy itt komoly és közhasznú vállalat fogorog szobán, mely azt a célt tűzte ki maga elé, hogy a tudomány legújabb eredményeit igaz magyar szellemen feldolgozva vigye be a közönség leg szélesebb rétegeibe s ezzel hasznos szolgálatot tegyen az egész nemzeti polgárosságnak. A vállalat negyven füzetben, valami 90 műmellettel elavtva jelenik meg. A füzetek három ívből állnak s minden két héten jelennek meg. Egy-egy füzet ára 30 kr. Melegen ajánljuk a magyar olvasóközönség támogatására.

Szerkesztői üzenetek.

M. ur Bellatiné. Ugy volt, meg tetszett róla felejtkezni. Rendezték. — **Gy. B. Ezyik** jön, másik marad. Az előzetek közö felvették. — **Bátya.** Szép tőled a munkásság; hiszem, az idén meg tobbász találkoznak. Figyelmedbe ajánlom a mai vezércikket. — **K. Borlin.** Szívesen vennék az ottani társadalmi viszonyokat tárgyaló cikkeket. Az újság meg. — **Szorgalmas olvasó.** Grünbaumféle esetnek a nyilvánosság hozatala maris erődítmény, mert gróf Széchenyi Tivadar ur. orsz. képviselőnek az illetékes helyeken ez ügyben lépéseket tett.

KIADÓI POSTA: Előfizettek 1891. decz. 31-éig Arvai Samu Károlyváros, Markovics Károly piébanos Bándolyból.

A nap és éj hossza.

Nov.	A nap		A hold	
	kel	nyug	kel	nyug
1.	6.46	4.41	6.12	4.41
2.	6.47	4.39	7.01	4.1
3.	6.49	4.38	8.31	5.25
4.	6.51	4.37	9.42	5.56
5.	6.52	4.35	10.52	6.38
6.	6.54	4.34	11.53	7.31
7.	6.56	4.31	12.54	8.35

Piaci árak:

Az irányzat sajtard, a vetelköz előnébb, mérsékelt kiútal mellet.

Ma jayozások:	
Buza	9. — 9.20
Ujlina	— —
ros	8.50 —
Zab	5.50 —
Köles	4.50 —
Kakoró	— —

HIRDETÉSEK.

Arverési hirdetményi kivonat.

A muraszombati kir. járásbírósg mint telekényvi hatóság közhírré teszi, hogy Vasut-339 arvaszke végrehajtatonak Novik Ivan d. farsat végrehajtást szenvedő elleni 100 frt főkekövetelés és járulékal iránti végrehajtás ügyében a szombathelyi kir. törvényszék (a muraszombati kir. járásbírósg) területén lévő Gostonyés s Tótkeresztúr községek határában fekvő a gostonyési 51. sájkvén és a tótkeresztúri 192. sájkvén ben felvett ingatlanokra az arverést 514 ft 80-ban ezenem megállapított kiáltási árban elrendelte és hogy a fennbb megjelölt ingatlan az 1891. évi november hó 27. napján délelőtt 10 órakor Gostonyés és d. n. 2 órakor Tótkeresztúr községben a közösgébiró házául megtartandó nyilvános arverésen a megállapított kiáltási áron alól is eladatul fog.

Arverezni szándékozik tartoznak az ingatlan beszárnak 10 százeléket középszenben vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfovalmál számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. al. kell igy, min. rendelet 8. §-ában kijelölt övadékképes értékpapírban a kiáltást kezéhez letenni vagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnal előleges elhelyezéséről kiáltított szabályszerű ellsmervényt átszolgáltatni.

Kelt Muraszombatan, 1891. évi augusztus hó 5. napján, a muraszombati kir. járásbírósg mint telekényvi hatóság.

AGUSTICH, kir. járásbíró.

Fa-eladás.

Gróf Baththyány Zsigmond laka uzeneni birtokán ez idén vágás alá eső erdőrészen több ezer darab

tölgy- és épület-fának

alkalmas fenyűtá kerül eladásra.

Minden esütörtökön reggel 9 órakor a helyszínen (a kreutzdorfi állomástól 2 kilométernyire) tartatik az árverés, esetleg szabad kézből való eladás.

Bővebb felvilágosítást ad: a gazd. intézősg Csendlakon és Horváth György ur Muraszombatan.

Arverési hirdetményi kivonat.

A muraszombati kir. járásbírósg mint telekényvi hatóság közhírré teszi, hogy Sininger Ferenc végrehajtatonak Kránczy Ferenc végrehajtást szenvedő ellen: 17 frt 60 kr. főkekövetelés és járulékal iránti végrehajtási ügyében a szombathelyi kir. törvényszék (a muraszombati kir. járásbírósg) területén lévő Hegyosoros község határában fekvő, a hegyosorosi 128. sz. tjkvén felvett ingatlanokra a C. I. és C. 2. alatt Kránczy István javára bekebelezett kikötényi jog értelmében hagnyása mellett az arverést 692 frtban ezenem megállapított kiáltási árban elrendelte és hogy a fennbb megjelölt ingatlan az 1891. évi november hó 25. napján d. e. 10 órakor Hegyosoros községben a közösgébiró házául megtartandó nyilvános arverésen a megállapított kiáltási áron alól is eladatul fog.

Arverezni szándékozik tartoznak az ingatlan beszárnak 10 százeléket középszenben vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfovalmál számtól és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kell igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt övadékképes értékpapírban a kiáltást kezéhez letenni vagy az 1881. évi LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnal előleges elhelyezéséről kiáltított szabályszerű ellsmervényt átszolgáltatni.

Kelt a muraszombati kir. járásbírósg mint telekényvi hatóságнал Muraszombatan, 1891. évi július hó 30. napján.

AGUSTICH, kir. járásbíró.

A legolcsóbb magyar napilap a

"MAGYAR FÖLD"

Közgazdasági és politikai napilap teljes programmal

Szerkesztői: **Löcherer Andor és Körömy Sándor.**

A Magyar Föld bel- és külpolitikáival, közgazdasági irón szerzői förték sorát találjuk.

Előfizetési ára: **negydedére 3 frt, egy hóra 1 frt.**

A Magyar Föld előfizetői a lap ingyen-küldetési rovattal nagy sikerrel használják.

— KÜLÖNBÖZŐ BELLEKLETEK. —

Mutatványsszámok ingyen és bérmentve küld: **A. A. HATÁR FÖLD. Kiadóhivatala** Budapest, Erzsébet-kört 21. sz. (65. 2-2)

GREIN TESTVÉREK

kő- és képfaragó-üzlete

a kámfachlái és salegi márvány-, stájer serpentin-, Bacher-hegységi granit és több kőbánya tulajdonosa

63 Aunenstrasse **GRÁ CZ** Aunenstrasse 63

ajánlják nagy raktárukat **sírkövekből, nyers árukól** stb. különösen kőmunkalati üzletek részére.

Elvállalnak minden építő-munkát és szállítanak kitűnő **granit-kövezetet** a schattau Klünker-tapaszgyárból.

Asztalosok és bútorkereskedők részére: nagy raktár **asztalalpok, moszdószekrény-éktimények** az összes bel- és külföldi kőmunkából.

Raktár R. ged-ben: **SCHMIDERER JÓZSEF-nél**, a ki az első gráci reszvény-öröföde főraktárát is bírja.

Ezen közkedv-ütségek öröndő sorá mindig friss minőségben, palaczkok és hordókban egyaránt Muraszombatan is: **Heuberger Simon** mészáros fiók-celopenel kapható.

Melyik lapra fizessünk elő?

Gazdag tartalommal, nagy terjedelmével fogva a legolcsóbb magyar lap az

Egyelőrtés

mely az új övvel immár 25-ik évfolyamába lépett. Ez a magyar olvasó közönség lapja. Hiteles forrásokból származó értesüléseinek gyorsasága, alaposága és sokasága, rovatainak változatosága, kifolósága, a különböző olvasmányok gazdag tárházátotók az „Egyelőrtés-t népszerűvé. Az országgyűlési tárgyalásokról a legérleletebbh s e mellett tárgyilagos há tudósítást egyedül az „Egyelőrtés-t közöl. Gazdasági rovada elismert regny tekintélynek örönd. A magyar kereskedő s gazdálaközönség nem szorul többé idegenyevül lapra, mert az „Egyelőrtés-t kereskedelmi s földész tudósításának bőségével s alaposágával ma már nem versenyezhet más lap. A kereskedő, az iparos s a mezőgazda megtalálja mindazt az „Egyelőrtés-t-ben, a mire szüksége van. Változatosan szerkesztett tárczáiban, anyri regény olvasmányát ad, mint egy lap sem. 2-3 regényt közöl egyszerre, ugy, hogy egy év alatt 30-40 kötetnyi regényt, részint eredeti, részint a külföldi legjobbosb termékeket jómagyarságu fordításban kapnak az „Egyelőrtés-t olvasói. A ki olvasni valót keres és a világ folyásáról gyorsan és hitelesen akar értesülni, fizessen elő az „Egyelőrtés-t-re, melynek előfizetési ára egy hóra 1 frt 80 kr., 1/2 évre 5 frt s egy évre 20 frt. Az előfizetési pénzek az „Egyelőrtés-t kiadóhivatalba küldendők. Mutatványsszámot a kiadóhivatal kívántra egy háüg ingyen és bérmentve küld. (10. 33-*)